

Ureja uredniški odbor — Glavni in odg. urednik Jože Stular — tel. 21-071, lok. 251 — Tisk in klišej CP »Gorenjski tisk«

Sava

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANI

KRANJ, SOBOTA, 30. OKTOBRA 1965

LETO IV. — 28. STEVILKA

MLADINSKA KONFERENCA - obetajoč preobrat

V prejšnji številki smo objavili kratko novico o mladinski konferenci pod naslovom »Kolikor znaš, toliko veljaš«. Tokrat posredujemo našim bralcem nekaj misli, ki so jih na konferenci iznesli posamezniki.

Prav konferenca je organ, kjer je moč proučiti vse dosedanje pomanjkljivosti in pripraviti akcije za bodoče delo. To pomeni dolžnost in obvezo za vsakega mladince. Sleherni mora sodelovati pri realizaciji programa mladinske organizacije, ker je uspeh zagotovljen samo z vsestranskim vključevanjem in aktivnim delom vseh članov organizacije.

Z ozirom na to, da je bil referat objavljen že v izredni številki, posvečeni mladinski konferenci, posredujemo v tej številki v glavnem izveščke iz razprav posameznikov.

ALI GRES Z MENOJ, DA NE BOM SAMA?

O neaktivnosti mladih je kot prva diskutantka govorila tovarišica Gena Mohorko. V prvi vrsti je povedala, zakaj so nekateri mladinci neaktivni in poudarila:

»Ali lahko trdimo, da je veliko število mladincev neaktivnih, ko pa niti ne vemo njihovo pravo število. O tem smo že tolikokrat govorili. Predlog, da bi to urejevali ob vstopu posameznih mladincev v podjetje, se ni uresničil. Je to pravilno, da gre blagajnik pobirat članarino kar na slepo, ko mladinec niti ne pozna? Vsak predsednik aktiva mora imeti seznam članstva, sekretar tovarniškega komiteja Zveze mladine pa skrbeti za evidenco novozaposlenih in o tem pravočasno informirati vodstvo aktiva, kjer se je mladinec zaposlil.

»Ali greš z menoj na piknik, da ne bom sama?« V bližini njene prijateljice je delalo približno pet mladincev, za kar se tovarišica predsednica sploh ni zmenila. Mislim, da to ni skrivnost, da smo končno vsi člani mladinske organizacije.

Ce bi ta primer posplošili, je kaj žalosten za našo organizacijo. K sreči je osamljen, kljub temu, da ravno pri tem iščemo ugled in pozornost organizacije do svojega članstva.

Vzrok neaktivnosti mladine je tudi nepravilna in nepravočasna informiranost. O tem je tovarišica Gena povedala sledeče:

»Ura je že 13., ko nekdo priteče k vodji ekonomske enote in prosi, če lahko pusti nekaj posameznikov — mladincev ob 13.30 na sestanek. Na isti sestanek pa niso vabljeni vsi mladinci, mi pa se vprašujemo, zakaj nismo sklepni in zakaj ni mladina aktivna. Pol ure pred začetkom sestanka je mladinec šele obveščen. Ali se lahko v tem kratkem času pripravi na razpravo in vanjo aktivno posega na sestanku? Mislim, da ne? Ali ne bi bilo bolje, da razdelimo vabila vsaj dan pred sestankom ali pa mladince obvestimo z obvestilom na oglasni deski, če že ne moremo vsakogar posebej.«

Problem informiranja sploh ne sme obstojati, saj imamo tovarniški časopis, informator, oglasne deske po vseh ekonomskih enotah, stenski časopis itd. Potrebno je samo malo več elastičnosti in čuta odgovornosti ter dovolj taktične sposobnosti mladinskih aktivistov, pa bi bilo vse v redu. Ob koncu razprave je še povedala:

»V eni izmed ekonomskih enot sem videla, kako se pobira članarina. Blagajnik pride k mladincu in ga prosi, če plača 200 dinarjev za članarino, ni pa prinesel s seboj niti znamk, niti seznama o vplačanju zneska 120 din. Morda ima tako dober spomin?! Smatram, da je to nepravilno in da se bodo morale te pomanjkljivosti odpraviti.

KAKO VKLJUČITI AKTIVE V UKREPE REFORME

O tem, kako organizirati in aktivirati aktive v ekonomskih

enotah, je govoril tovariš Roman Jugovič. V začetku svoje diskusije je najprej povedal nekaj misli o formiranju novega aktiva v tehnični hali in o problemih v zvezi s samo organizacijo posameznih aktivov. Ugotovil je, da je eden glavnih vzrokov za nezainteresiranost prepuščanje mladine same sebi, da rešuje (ali pa ne!) posamezne probleme kar po svoje, ne oziraje se na zahteve in program mladinske organizacije. Takemu stanju je krivo predvsem dosežanje vodstvo, ki je delalo velike napake. Mladince poznamo le na videz po delovnih mestih, le redki pa so aktivni, čeprav je pri nas približno 400 mladih. O tem vprašanju je povedal:

»Izhajam namreč iz sledečega: Če nekdo plača članarino, s tem še ni rečeno, da je tudi aktiven član organizacije Zveze mladine. Nikogar ni moč prisiliti, da je član, saj o tem odloča on sam. Truditi pa se moramo, da bo vsakdo čutil, da ni osamljen, da nekoga zanimajo njegovi problemi, tako v tovarni kot izven nje, da nekdo skrbi za realizacijo njegovih predlogov, s katerimi koristi sebi in skupnosti. Le na ta način si bomo zopet pridobili zaupanje in s tem aktivirali članstvo naše organizacije. To je toliko bolj potrebno prav sedaj, ko se nahajamo v okviru osvajanja nove gospodarske reforme in celi vrsti ukrepov, ki so se pojavili z njo.«

V nadaljevanju je tovariš Jugovič poudaril potrebo po pravilnejšem zaposlevanju članov kolektiva, s čimer naj bi dobil vsakdo delovno mesto po svojih sposobnostih in strokovni izobrazbi. Omogočiti je treba tudi izredni študij vsem tistim, ki se želijo izpopolnjevati, bodisi pri svojem delu ali v splošni družbeno-ekonomski smeri. Prav tako je treba posvetiti več pozornosti pogojem dela članov kolektiva, posvečati jim tudi skrb izven podjetja, to je skrb za osnovne pogoje dela in življenja (stanovanje, prehrana itd).

(Nadaljevanje na 2. strani)

Iz zapisnikov sej DS EE

TEHNIČNI IZDELKI

Pristojne službe ugotavljajo, da so tehnični izdelki večkrat težji, kot predvideva normativ. Pri tem ima podjetje velike izgube, ker porabimo več materiala, izdelki pa se prodajajo po komadih in ne po teži. Glede na to so za to ekonomsko enoto izdelali predlog nagrajevanja v zvezi z odstopanjem od normativnih tež. Za vsak izdelek je določen normativ odstopanja od normativne teže in v kolikor bi ekonomska enota prekoračila te normative, bi morala plačati penale.

Vodja ekonomske enote tehnični izdelki je poudaril, da bodo morali ugotoviti po posameznih delovnih mestih, koliko škarta in odpadka bo delal delavec, bodisi po lastni krivdi ali zaradi neodgovarjajočega materiala. Sodelavci v tej ekonomski enoti pa so mnenja, da so vzrok slabe kvalitete slabe zmesi in v primeru, da se dela slabša kvaliteta, za to ni kriva EE. Treba je obremeniti tisto ekonomsko enoto, ki pošlje polizdelek. Poudarili pa so, da mora biti vsak član ekonomske enote zainteresiran, da dela boljše kvaliteto in da ne odstopa od normativnih tež.

Izmenski delovodja mora vsakega delavcu podpisati delovne na-

loge, da s tem tudi jamči, koliko je naredil. V ekonomski enoti pa se dogaja, da nekateri delavci teh nalogov ne pišejo ali pa jih pišejo šele naslednji dan.

ELEKTRODELAVNICA I in II

V dežurni službi obrata II so pričeli z 20. septembrom nov način organizacije dela. Zaradi novo zgrajene hale za tehnično blago in zaradi povečanja strojnega parka v valjarni ter pnevmatikarni kakor tudi zaradi povečanja števila trafo postaj od 2 na 4, se je delokrog dela dežurnih električarjev podvojil. Pri večjih napakah se zgodi, da en sam električar ne more dovolj hitro popraviti napake. Zato so se odločili, da pričnejo v vsaki izmeni dežurati po dva električarja. V prostem času med dežurstvom bodo morali dežurni električarji opravljati tudi druga dela, ki jim jih bo pripravil mojster elektrodelavnice.

Gospodarska reforma zahteva racionalno izkoriščanje delovne sile in izkoriščanje skritih rezerv. Glede na to, da se bo število vajencev povečalo za dva, je zbor delavcev ekonomske enote sklenil, da se število pomožnih delavcev — mazalcev elektromotorjev — zmanjša od skupnega števila 3

▲ V obratu II so pred kratkim asfaltirali cesto in dvorišče. Lepa in široka cesta omogoča varen in hiter promet, kar pa je najvažnejše — ni več prahu in luž.

Nekaj o stanovanjski zadrugi

Ker je že nekaj časa poteklo, odkar smo zadnjikrat pisali, kako je s stanovanjsko zadrugo, smo naprosili tovariša Ziganteja za kratek razgovor. Rad nam je odgovoril na nekaj vprašanj o dosedanjih rezultatih in tudi o problemih, ki se pojavljajo s tem v zvezi.

Redni postopek za realizacijo programa dela stanovanjske zadruge teče normalno. Urbanistični načrt, ki ga je potrdila občinska skupščina in svet za urbanizem je bil izdelan. Na osnovi tega načrta smo se lotili tehničnih priprav, da smo na ta način koristno izkoristili čas, v katerem je bil urbanistični načrt v javni razpravi. Do tu je vse delo potekalo normalno. Ko pa so na zborih volivcev na Orehku razpravljali o predlogu urbanizacije in lokacij, se je zataknilo. Občinska skupščina, ki nam je prvotno zagotovila (»Iskri« »Tekstilindusu« in »Savi«), da bodo predlogi osvojeni in da stanovanjske zadruge omenjenih podjetij lahko lahko pričnejo z ostalimi deli, je spremenila svoje stališče. Žal smo imeli mi v tistem času na projektivnem podjetju že naročilo za izdelavo osnutkov načrtov hiš, kakršne naj bi na tem območju gradili. Te osnutke smo posredovali vsem članom naše zadruge, da so jih le-ti pregledali in vrnil s svojimi pripombami. Projektivno podjetje je na podlagi teh pripomb izdelalo detaljne načrte.

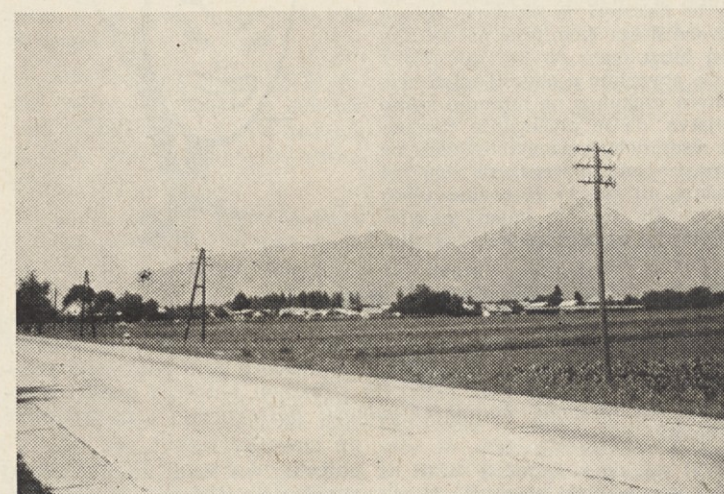
Zaradi sprememb, ki so nastale, smo prosili za razgovor na občinski skupščini, vendar do tega ni prišlo, ker je bil odsoten tov. Ro pret, načelnik odd. za gospodar-

stvo. Ko smo se obrnili na republiškega inšpektorja, pa je dejal, da bi morali zemljišče kupiti prej, predno smo šli v ostala dela. Žal je to res, vendar tega nismo storili samo zaradi zagotovila občinske skupščine, da s tem ne bo težav.

V primeru, da nam občinska skupščina ne bo zagotovila in potrdila, da je naša predvidena lokacija na Orehku gradbeni okoliš, bomo morali ustaviti nadaljnjo izdelavo načrtov. V delo stanovanjske zadruge (načrti, urbanizacija) so bila vložena določena sredstva. Tako tudi v izdelavo elementov, nabavo materiala in drugo. Vse to lahko porabimo za gradnjo v katerem koli okolišu (stari in novi Orehek ter Drulovka), v skrajnem primeru pa lahko tudi prodamo. Trenutno imamo izdelanih 20 tisoč zidakov. Cementa nam ni uspelo nabaviti, ostalega gradbenega materiala (profilno železo, les) pa nismo nakupili, ker nismo imeli podatkov o potrebnih dimenzijah.

Torej ostane odprto vprašanje lokacije oziroma zemljišč, ki bi jih morali takoj odkupiti. S tem bi z gradnjo prvih hiš za naše družnike že lahko pričeli.

Tovariš Zigante nam je na koncu razgovora še dodal: »Menim, da bi »Sava« z ozirom na njen razvoj morala imeti svoje naselje, ki bi na eni strani predstavljalo vrsto rešenih problemov (to naselje bi bilo opremljeno prav z vsem: šola, rekreativni center, organizirana zdravstvena služba in prehrambeni center) po drugi strani pa bi to predstavljalo ekonomsko moč podjetja. Vendar za realizacijo te ideje mi zadosti en človek.

na 2. Število električarjev pa bo ostalo isto s tem, da je en delavec odšel k vojakom, eden pa se je izučil.

Vodja ekonomske enote zahteva boljše disciplino od vseh sodelavcev v enoti. Predvsem zahteva točno prihajanje na delo, disciplino pri samem delu, samoiniciativno in dosledno izvrševanje nalog, ki jim jih zadajajo mojstri in vodje ekonomskih enot.

Največji problem povzroča elektrodelavnici varjenje. Vsak dan pride pri električnih delih do manjših varilnih del, ki naj bi jih opravili ključavničarji. Ker ključavničarji delajo na akord, niso zainteresirani za ta manjša dela,

▲ Slika prikazuje lokacijo druge variante v primeru, da prva ne bi bila sprejeta. Močno pomanjkanje primernih lokacij v Kranju občutijo tako tisti, ki bi radi gradili individualno kakor tudi kolektiv

ki naj bi omogočila hitro napredovanje električarskih del. Zaradi tega pride vsak dan do zastoj pri enem ali drugem električarju, ker s čakanjem in urgiranjem pri ključavničarju in mojstru zamudi več ur, čeprav samo varjenje za električarja traja znatno krajši čas.

▲ Nov tovarniški komite je na svoji prvi seji izvolil za novega predsednika mladinske organizacije ZMS »Sava« tov. Romana Jugoviča, dosedanjega predsednika KMP.

Gotovo se je že marsikateremu blagajniku primerilo, ko je pobiral članarino, da je dobil od mladincev odgovor, da ne bo plačal članarine, saj tako nikoli nikamor ne gre. Pa je kar prav odgovoril. Si lahko tudi vi odgovorite (mislim na dosedanje vodstvo tovarniškega komiteja Zveze mladine), koliko mladincev ste povabili na piknik v Preddvor? Razen ožjega kroga (vodstvo tovarniškega komiteja Zveze mladine), sploh ni nihče tega vedel. Celotno se je zgodilo, da je predsednica aktiva prišla k prijateljici in jo nagovo-

MLADINSKA KONFERENCA ...

Novince so prečenjevali

»V začetku mandatne dobe«, je poudaril v razpravi tovariš Mirko

Požar, »je večina članov komiteja začela delo z velikim poletom. Primanjkovalo nam je predvsem osebnih izkušenj pri delu v organizaciji Zveze mladine. Zdi se mi, da so nove člane komiteja prečenjevali in od nas v začetku več pričakovali. Zaradi neizkušenosti in neorganiziranosti tudi naš letošnji program ni bil docela izpolnjen. Šele zdaj ugotavljamo, kaj vse bi morali narediti in kaj je bilo napak.«

◀ Mirko Požar je bil ponovno izvoljen za sekretarja TK ZMS »Sava«. Pravi, da mora v to delo vložiti še tisti del prostega časa, ki mu od študija na STS ostane

Opozoril je na nekatere pomanjkljivosti glede aktivov v ekonomskih enotah, dela komiteja in posameznikov. Pomanjkljiva je bila tudi povezava med Občinskimi komitejem in aktivni iz delovnih organizacij. Ob koncu svoje razprave je poudaril pomen dobre kadrovske politike in pozval udeležence, naj volijo najboljše.

Predvsem: Pravilna kadrovska politika

O kadrovske politiki in izobraževanju je spregovoril tovariš Jože Vrtačnik. Dejal je, da je pri nas kadrovska politika pri mladih zelo problematična. To zato, ker vse premalo skrbi posvečamo izobraževanju mladih in širjenju njihove vsestranske razgledanosti. Mladina ni zainteresirana, ker ne ve, kako in na kakšen način bi posameznik prispeval svoj delež k izpolnjevanju programa organizacije.

Delo ideološke komisije še zdaleč ni bilo zadovoljivo. Predavanja so bila organizirana, udeležbe pa ni bilo. K temu lahko navedemo konkreten primer: Predavanje o zunanji politiki in položaju v svetu so prisostvovali le trije člani organizacije iz podjetja in približno 20 vajencev Poklicne gumarske šole. Pri tem so bili obveščeni vsi člani tovarniškega komiteja in vsa vodstva aktivov ekonomskih enot. Vsi so obljubili, da na predavanje pridejo. Verjetno je vzrok za slabo udeležbo tudi ta, da ni po predavanju zabave. (V primerjavi s predavanjem o Rusiji, ki je bila povezana z zabavnim programom.)

Organiziran je bil tudi seminar za vodstva aktivov in članov tovarniškega komiteja, kjer smo naleteli na podobne težave. Prišli so le nekateri iz aktivov, članov tovarniškega komiteja pa ni bilo niti blizu.

Ce govorimo o zavesti mladince, potem vsekakor ne moremo mimo dejstva, da je plačevanje članarine vsaj delček zavesti in zato ne moremo mimo tega, da pač ni važno, ali nekdo članarino plača ali ne. Pri tem ne smemo pozabiti izraza nezainteresiranosti mla-

dine, kajti nihče ne more trditi, da je mladina proti delu organizacije. Vsekakor je precej tistih, ki bi radi delali, toda poiskati jih bo treba in jih s programom ter posameznimi akcijami vključiti v delo organizacije Zveze mladine.

Pri kadrovanju često grešimo. Predlagamo in volimo nekoga, ki sploh ni prisoten ter mu na ta način umetno vsiljujemo funkcijo, ne glede na to, kako bo delal.

Ob koncu je tovariš Vrtačnik še povedal, da moramo kadre sproti usposabljanju, kajti če nekdo pusti, potem ni nadomestila.

Treba je odkrivati napake

V drugem delu konference je v razpravi sodeloval tudi direktor podjetja tovariš Janez ing. Beravs. Spregovoril je o realizaciji akcijskega programa, ki so ga pripravili strokovni sodelavci v zvezi z gospodarsko reformo. Zaradi aktualnosti posredujemo strnjene misli v celoti.

»Ni res, da smo začeli delati na področju iskanja notranjih rezerv šele zdaj, ko je stopila v veljavo gospodarska reforma, ampak smo v »Savi« začeli že v letu 1963. obravnavati to vprašanje. Študija o programu ukrepov za prehod na 42-urni delovni teden je vsebovala veliko rešitev problemov s področja iskanja notranjih rezerv. Vsekakor smo jih tudi nekaj realizirali, saj smo bili prvi ob prehodu na skrajšan delovni čas. Ne moremo zanikati, da nismo bili vedno dosledni pri izvajanju posameznih predlogov in sklepov, saj če bi natančno in v celoti uresničili vse ukrepe, predvidene ob prehodu na 42-urni delovni teden, potem danes ne bi ponovno razpravljali o nekaterih pomanjkljivostih, ki so bile že takrat nakazane. V takih primerih mora biti mladina bolj

pozorna, več skrbi mora posvetiti vprašanju širšega pomena. Danes moramo razpravljati konkretno in govoriti o konkretnih napakah posameznikov ali pa cele službe, kajti pavšalne ocene in ugotovitve so samo za v predal. Mladina morabit tisti faktor, ki bo vplivala na pravilno reševanje posameznih problemov; potrebno je več revolucionarnosti in pri priči obsoditi tistega, ki je oviral delo v preteklem letu.

Zelo resno se moramo lotiti pomembnega vprašanja za naše atikle: konjunkture. Komercialne službe so v ta namen še zdaleč premalo naredile in vse do takrat, dokler ne bomo imeli tega problema dokončno in zadovoljivo rešene, se bomo ukvarjali s precejšnjimi težavami. Zato je potrebno zelo resno, poglobljeno, aktivno

ter študijsko delo, da bomo premagali ovire, ki predstavljajo za nas dokajšnje težave.

Kljub temu, da smo precej naredili pri iskanju rezerv, lahko mirno rečemo, da jih je še precej. Trenutna situacija nujno zahteva izboljšanje organiziranosti EE,

◀ Jože Copek je vzel v roke tokrat krmilo Kluba mladih proizvajalcev. Želi, da v njem sodelujejo tudi strokovni sodelavci

čimprej uvesti nagrajevanje po obračunskih enotah itd. Pri tem se nam skrivajo milijonske rezerve, toda mi gledamo, da gredo mimo nas, kar vsekakor ni pravilno. Zato smo v ta namen že pokrenili vrsto akcij v okviru izboljšanja organizacije in delitve znotraj podjetja. Popolnoma upravičena je akcija okoli naše delavske restavracije. Iščejo rezerve, kjer jih dejansko ne bi smeli, pri 500 urah izgubljenega efektivnega delovnega časa vsakodnevno, ki gredo na račun neracionalnega koriščenja delovnega časa, pa se nobeden ne ustavi in predlaga ustrezno rešitev. Izgube, ki nastajajo na račun škarta, odpadka, predvulkaniziranih zmesi itd., predstavljajo 100 in več milijonske vrednosti, ki gredo kot da ne bi bile naše. Žal, tega naši strokovni sodelavci ne vidijo pravočasno, nekateri pa so v stanju celo lažno informirati kolektiv in v informatorju prikazati neresnične podatke, samo da bi se kolektiv odločil za ukinitev kosila. Take primere moramo obsojati in zahtevati, naj tisti tovariši pogledajo malo okrog sebe in na ostale probleme, ki so za nas mnogo bolj pomembni. Ukinitev delavske restavracije je popolnoma neupravičena, potrebno pa je ceno kosil ustrezno popraviti.

Menim, da v taki situaciji ni težav, da ne bi mladina našla svojega pravega resničnega torišča dela, saj imamo toliko problemov, da jih ne bomo rešili, če pri tem ne bomo prav vsi doprinesli svojega deleža. Organizacija Zveze mladine v našem podjetju ne sme obstojati samo formalno, ampak mora s svojim dejanskim delom tudi upravičiti svoj obstoj. Ne smemo dovoliti, da je naša zunanja fasada zadovoljiva, znotraj pa vlada nered in nedisciplin; doseči moramo enotnost, organiziranost, angažiranost v prvi vrsti znotraj podjetja, kar bo pozitivno vplivalo na zunanjo sliko kolektiva.

Potrebno je posvetiti več pozornosti sodelovanju med gospodarskimi organizacijami. V prvi vrsti gre za sodelovanje z gumanjskimi podjetji v Jugoslaviji, ne smemo pa zato zanemariti sodelovanja z ostalimi delovnimi organizacijami. Pri našem delu se ne smemo ozirati na nobene meje, bodisi občinske, republiške, zvezne ali kakršnekoli. Stremeti moramo za tem, da dosežemo tako produktivnost in kvaliteto, da lahko absolutno konkuriramo našim sosedom v Italiji, Avstriji, Franciji itd. Najbolj zgrešeno pojmovanje je, če tekmujemo v Jugoslaviji (posamezna podjetja med seboj), saj moramo gledati, da

Čakajo nas nove in zahtevne naloge

Za nami je mladinska konferenca, na kateri smo pregledali uspehe in neuspehe v preteklem letu. Konferenca pa ni samo zato, da ugotavljamo napake in neuspehe, temveč tudi zato, da iz diskusij, referatov in poročil izoblikujemo okvirni program dela v obliki zaključkov. Zaključki nam torej nakazujejo smer našega dela. Iz teh smernic pa moramo izoblikovati konkreten program in metode dela. Tako bo vsakdo od nas čutil več odgovornosti do mladinske organizacije in vsak posameznik bo bolj prizadet ter odgovoren za njen uspeh ali neuspeh.

Na osnovi razprav, poročila ter referatov na mladinski konferenci smo izoblikovali naslednje zaključke:

Zaključki

● Izoblikovati moramo konkretna in odločna stališča mladinske organizacije in v kolektivu zavzemati določena in jasna stališča, kakor nam narekujejo novi pogoji dela.

● Tesneje moramo sodelovati s sindikalno organizacijo in organizacijo ZK v našem podjetju. S tem bo naše delo plodnejše in uspešnejše.

● Mladinska organizacija mora biti tekoče obveščena o delu samoupravnih organov. S pomočjo strokovnih sodelavcev in služb ter sodelovanjem družbenopolitičnih organizacij bomo morali tudi mi doprinesiti delež pri razreševanju problemov in izvajanju pozitivnih zaključkov.

● Tovarniški komite mora krepi svoje vrste in z organiziranim delom po aktivih doseči, da bodo vsi mladinci seznanjeni z delom komiteja. Tako bodo lahko neposredno predlagali svoje zamisli in s tem pripomogli k boljšemu delu komisije. To naj se razvija v obliki debatnih krožkov in proizvodnih konferenc.

● Tovarniški komite naj se poveže s prejšnjimi člani — mladinci, ki so že aktivno sodelovali v mladinski organizaciji. Tako bomo njihove izkušnje prenesli na nove člane komiteja in s tem pripomogli k uspešnejšemu delu komiteja.

● Mladincem moramo pomagati pri izobraževanju in vsestranski razgledanosti, da s tem usposobimo čim večje število mladih ljudi za upravljanje. Družbeno-politično izobraževanje moramo okrepiti na vse mladince. Obravnavati moramo delo in učenje mladincev ter jih po tem ocenjevati.

● Komite mora skrbeti za življenjske pogoje mladincev, za standard, učne uspehe, stanovanjske probleme in jim pomagati pri smotrnem uporabljanju prostega časa (knjižnice, športne prireditve, ekskurzije, predavanja, družabni večeri s plesom). Ta program naj tovarniški komite porazdeli med svoje komisije.

● Naloga tovarniškega komiteja je, da zbližuje vse mladinske aktivne sorodnih tovarn ter z njimi aktivno sodeluje. Željo po takšnem sodelovanju so izrazili predstavniki mladinskih organizacij iz »Borova«, »Risa« in »Tigra«. Sodelovanje naj se odvija na kulturnem področju, športnem in družbeno-političnem (izmenjava mnenj).

Predstavniki iz »Steklarne« Hrastnik želijo sodelovati na kulturnem in športnem področju. Z nami se želijo pogovoriti tudi o tem, kako bi našli skupne cilje obeh aktivov in Kluba mladih proizvajalcev.

● »Impol« iz Slovenske Bistrice želi, da izmenjamo obiske in mnenja obeh mladinskih organizacij.

● »Tomas« — Koper želi izmenjavo mnenj, obiskov ter reševanje raznih problemov, ki nastajajo v kooperaciji.

Naloga novoizvoljenega TK ZMS »Sava« je, da skuša vse te težnje realizirati.

● Klub mladih proizvajalcev naj bo srce mladinske organizacije. Delo KPM mora biti tako organizirano, da bodo vključeni tudi strokovni delavci, ne glede na to, ali so mladinci ali ne. Zato je komisija KPM pri TK zadolžena, da poišče ustrezne metode dela. Le z uspešnim delom bo klub mladih proizvajalcev opravičil svoj obstoj.

● Tovarniški komite ZMS si mora pripraviti program dela, ki bo periodičen in naj po poteku določenega obdobja obravnava izvršene in neizvršene naloge.

● Komisije pri tovarniškem komiteju morajo točno poznati področje svojega dela in sprejete naloge dosledno izvajati. Vsaka komisija ob koncu dela poroča tovarniškemu komiteju o izvršitvi nalog.

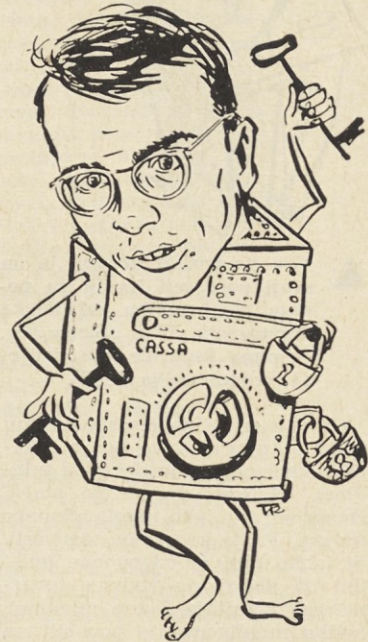
Sedaj, ko imamo smernice dela in smo vsi z njimi seznanjeni, naprošam vse mladince v svojem in v imenu tovarniškega komiteja, da s skupnimi močmi sprejete naloge uspešno izvršimo. S tem bomo dokazali, da mladina v našem podjetju aktivno dela in si prizadeva prispevati svoj delež k uspešnemu delu vsega kolektiva.

JOŽE COPEK

ustvarimo čimboljše pogoje na zunanjem trgu.

Naše podjetje posveča precejšnjo pozornost študentom. Vabimo jih na sestanke, stipendije smo ustrezno zvišali, imamo stalni stik s študenti, toda postavlja se vprašanje, kakšen je odziv pri njih samih? Ali res ni malo preveč pretirano zahtevati stipendijo v višini plače delavca za strojem? Tega v nobenem primeru ne moremo dopustiti! Menim, da je vsekakor potrebno več odgovornosti in zanimanja študentov do podjetja, ki ga študentira. Enkrat za vselej nam mora biti jasno, da vsak toliko velja, koliko zna! Nikoli se ne smemo sprijazniti z dejstvom — če ima nekdo diplomu, da je to za nas sposoben človek. Sposobnosti bo opravičil z dejanskim delom. Izhajati moramo edino iz tistega, kar naredimo in po tem naj bo vsak tudi nagrajen. Strokovnjak, naj bo to inženir, ekonomist ali kdor koli, je pač plačan za svojo diplomu in je zato kolektiv upravičen zahtevati od njega, da jo pri resničnem delu tudi opraviči.

Mladinska organizacija mora biti vedno budna, na vsakem koraku mora odkrivati napake posameznikov in takoj ukrepati.

NOVO vodstvo bo moralo delati aktivneje, kajti delo tovarniškega komiteja Zveze mladine v pretekli mandatni dobi ni bilo zadovoljivo.

MI IN DRUGI

Tokrat vam posredujemo nekaj podatkov, ob katerih se boste gotovo zamislili. V podjetju smo namreč naročili na nekaj revij, ki prinašajo precej zanimivosti tako s tehnične kot tudi z ekonomske strani. Tokrat smo iz zadnjih števil revij »Rubber Age« in Kautschuk und Gummikunststoffe pobrali nekaj podatkov o gumarski industriji v Združenih državah Amerike in v Zapadni Nemčiji. Te smo primerjali z rezultati, ki smo jih dosegli mi v preteklem letu. Podatki so kar zanimivi. V ZDA je 7 vodilnih podjetij v naši panogi. Ta podjetja so lansko leto prodala za 6,7 milijard dolarjev izdelkov in imela ob koncu leta preko 350 tisoč zaposlenih. Kljub temu, da je naše podjetje v primerjavi z njimi izredno majhno, pa vendar primerjajmo vsaj dva podatka. Na zaposlenega v ZDA ustvarijo za 19.150 dolarjev bruto produkta letno ali preračunano v dinarje (dolar je 1250 din) blizu 24 milijonov din. Pri nas pa smo lani ustvarili 8.705.000 din bruto produkta na zaposlenega. V ZDA imajo na zaposlenega vloženih 7.810 dolarjev sredstev ali v našem denarju blizu 10 milijonov, pri nas je bilo lani vloženih 4.107.000 din na zaposlenega. Ti podatki, čeprav niso povsem primerljivi, nam povedo dveje:

- Da je v ZDA več kot še enkrat večja tehnična opremljenost. To pomeni, da je produktivnost dvakrat večja kot pri nas. Na to vpliva seveda predvsem tehnična opremljenost, vendar so kljub temu razlike zelo velike. To izhaja tudi iz tega, da je ta visoka tehnična opremljenost v ZDA dosti bolj rentabilna kot pri nas. Tam se od 100 enot vloženih sredstev vrne v enem letu kot profit kar 10,7 enot, pri nas pa le 6,7 (če profit istovestimo z našimi sredstvi za sklade). Na tako razliko lahko vpliva predvsem:
- visoka ekonomičnost — dobro izkoriščanje surovin in majhni poslovni stroški
- visoka produktivnost
- dobro izkoriščanje vloženih sredstev — nepretrgano delo strojev, hitro obračanje zalog materiala in izdelkov ter
- tržni pogoji — dober izbor

asortimana z visoko stopnjo akumulacije ob postavitvi, da se cene na trgu prosto oblikujejo.

Prav zaradi razlik v teh elementih nastaja razlika v rentabilnosti prometa. Tudi ta je v ZDA večja kot pri nas. Tam se na 100 prodanih enot ustvari 4,37 enot profita, pri nas pa le 3,18 din sredstev za sklade.

Pa še nekaj podatkov o industriji v Zahodni Nemčiji. Lani so proizvedli 685 tisoč ton gumijevih izdelkov in imeli preko 105.000 zaposlenih (v gumarski industriji), od tega 22 tisoč uslužbencev ali vsak 5. zaposleni je uslužbenec. Pri nas (v »Savi«) je to razmerje nekoliko slabše. Na vsake 3 do 4 sodelavce v proizvodnji in pomožnih ekonomskih enotah pride en sodelavec v strokovnih službah. Seveda so to zgolj povprečja, ki dajo lahko le okvirno primerjavo, vendar trditev, da je v strokovnih službah preveč zaposlenih, ni umestna.

Produktivnost oziroma proizvodnja enega sodelavca pa je pri nas nekoliko višja. V Zapadni Nemčiji proizvede en delavec na leto 8.221 kg izdelkov, pri nas pa je lansko leto bilo proizvedeno 9.707 kg izdelkov na zaposlenega. Slabši pa smo bili v strukturi porabe kavčukov in regenerata.

	v % za l. 1964	ZRN »Sava«
naravni kavčuk	39	72
regenerat	45	21
regenerat	16	7
skupaj	100	100

Na večjo proizvodnjo pri nas vpliva tudi nekoliko daljši delovni čas. Pri nas je namreč odpadlo na enega sodelavca lani povprečno 185 plačanih ur na mesec, v Zapadni Nemčiji pa le 152. Struktura izkoriščanja delovnega časa je pri nas nekoliko boljše, in sicer v odstotkih za leto 1964.

	ZRN »Sava«
za bolezen, izostanek	7,9
za dopuste	7,7
za ostale izostanke	1,7
skupaj	16,3

To je le nekaj primerjav, zelo grobih, ki pa vendar kažejo na to, da imamo pri nas še možnosti izboljševati poslovne rezultate in si tako zagotoviti več sredstev za osebne dohodke in sklade.

IVA PODPESKAR

KAVČUK V GUMARSKI INDUSTRIJI

Industrija gume spada v predelovalno industrijo. Osnovna surovina za njeno reprodukcijo, naravni in deloma tudi sintetični kavčuk, predstavlja postavke, ki zahtevajo znatna devizna sredstva. Pretežni del reprodukcijskega materiala mora gumarska industrija uvažati.

Doma se nabavlja neaktivna polnila kot so to kreda, kaolin, cink, oksid in litopon, ki pa samo delno olajšujejo devizno situacijo. Tovarne gume so na ta način predelovale vse te surovine po določeni recepturi in tehnologiji v končne proizvode kot so avtomobilski in traktorske gume, transportni trakovi, razne vrste cevi in drugatehnična roba za široko potrošnjo.

Glede na zmanjšanje uvoza surovin, potrebnih za realizacijo proizvodnih planov raznih industrij, je sedaj posvečena skrb predvsem vprašanju pridobivanja kavčuka. Ze davno smo slišali zamisel, da bi ena sama tovarna sintetičnega kavčuka rešila vprašanje zalaganja številnih tovarnih gume s to osnovno in neobhodno potrebno surovino ter na ta način rešila pereče vprašanje pridobivanja kavčuka za vso gumarsko industrijo.

Bila bi zares velika pridobitev, da bi se takšna zamisel v resnici mogla izvesti. Na žalost pa ena sama vrsta sintetičnega kavčuka, ki bi popolnoma zamenjala naravni kavčuk, kakor tudi velik del neobhodno potrebnih sintetičnih kavčukov, ne obstoja. Neglede na to bi zgraditev podobnega objekta te probleme znatno ublažila, čeprav bi bilo pridobivanje teh surovin še vedno aktualno. Središče tega problema je predvsem v tem:

Z razvojem industrije nasploh, predvsem pa avtomobilske, nam so jasne potrebe po kavčuku. Saj vemo, da od skupne svetovne proizvodnje naravnega kavčuka, ki

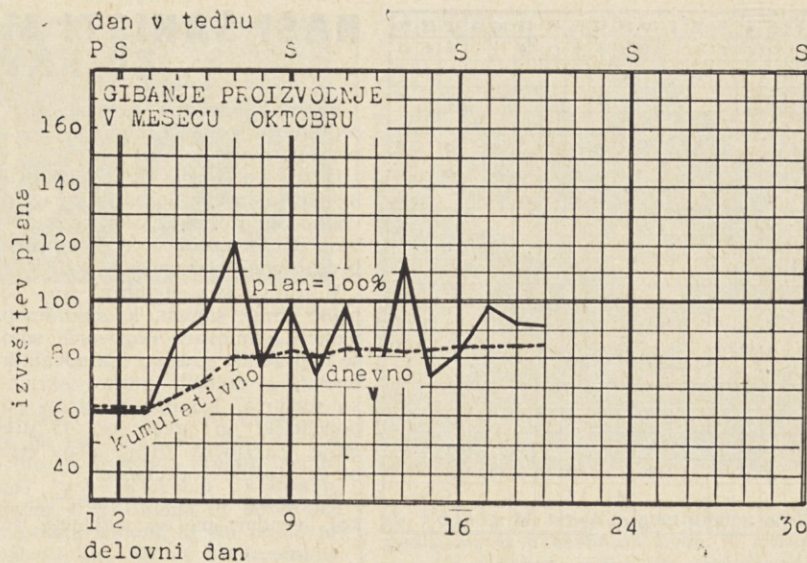
znaša dva milijona ton letno, odpade več kot polovica izključno na proizvodnjo avtomobilskih gum. Glavni proizvajalci te dragocene surovine so: Indija, Indonezija, Cejlon in Malaja.

Ze od leta 1920 kavčuku stalno raste cena. Zaradi tega so industrijsko močnejše razvite države videli izhod v domači proizvodnji sintetičnega kavčuka. Rezultati tega so bili čudoviti. Dobivali so takšne vrste kavčuka, ki so s svojo sestavino nadomeščali naravnega in celo razširili njegovo proizvodno območje. Kasneje se je pokazalo, da ena sama vrsta kavčuka kljub vsem dobrim lastnostim ne zadostuje v vseh primerih za proizvodnjo, ki jo zahteva moderna tehnika.

V deželah z močno razvito motorizacijo in dobrimi cestami danes zamenjujejo naravni kavčuk s sintetičnim tudi pri avtomobilskih gumah, ker pri tem ne trpi kvaliteta, dočim delamo gume za tovorna vozila še vedno z naravnim kavčukom. Velike rezerve naravnega kavčuka so v proizvodnji skoro vseh tehničnih izdelkov kakor tudi izdelkov za široko potrošnjo, ker bi lahko 60 odstotkov naravnega kavčuka zamenjali s sintetičnim.

Pri nas je pridobivanje sintetičnega kavčuka v mnogih tovarnah gume še vedno neznatno. Razloge za to je treba iskati v tem, da se vse vrste kavčuka kupujejo na zapadnoevropskem tržišču. Sele zadnjih nekaj let se ta vrsta reprodukcijskega materiala počasi uvaja v tehnologijo predelave gume. Da bi sintetični kavčuk našel svoje pravo mesto, je potrebna dobra razvojna tehnologija v delu z naravnim kavčukom, lažja predelava itd.

Prava rešitev za ta problem bo šele takrat, ko se bo v industriji

ali že veste ??

ZAKAJ REFORMA?

Grobo povedano, njo diktirajo ekonomski in družbeni razlogi. Ekonomski v tem smislu, da deluje na povečanje produktivnosti dela in usposabljanje našega gospodarstva, da se le-ta vključuje v mednarodno delitev dela kot zdrav del svetovnega ekonomskega organizma. Na nivoju razvosti, ki daje dohodek 500 dolarjev letno na prebivalca, je nemogoče nadaljevati pot ekstenzivne rasti, ki se naslanja na kopičenje delovne sile in multiplicitiranje novih kapacitet, usposabljanje nadurne, intenzivne in visokoproduktivne proizvodnje postaja v vse večji meri predpostavka progresivnemu razvoju.

Družbeni odnosi, po drugi strani, zahtevajo nadaljnje izpopolnjevanje v smislu objektivnega vrednotenja dela, manjšega vtikanja administracije v gospodarjenje, svobodnejših odnosov v gospodarstvu in jačanje samoupravljanja.

Razumljivo, da se ta dva motiva ne moreta ločiti. Vendar moramo vedeti, da gospodarsko reformo ne diktirajo izključno in samo aktualne težave v proizvodnji, temveč prvenstveno potreba, da se ustvarijo pogoji za boljše in kvalitetnejše delo v naši družbi. Samo bežen pogled na preteklo stanje nam pokaže, kako izkrivljeni so bili odnosi v gospodarstvu. Vsiljuje se nam zaključek, da po stari poti ne moremo več naprej.

Delo na devizni reformi, ki predstavlja osnovno točko cele reforme, se je praktično pričelo v drugi polovici 1963. leta. Obseg se je postopno in neprestano širil, dokler ni zajel v glavnem vse sektorje našega gospodarskega sistema. V tej fazi porajanja gospodarske reforme, ki je bila do tedaj nejavna, zaprta v ozkem krogu ljudi iz državne uprave in strokovnjakov — ekonomistov — je bilo angažirano veliko število znanstvenih in drugih institucij iz Beograda, Zagreba in Ljubljane, ki so delale študije po določenih temah, iznašale svoja mišljenja o značaju reforme in načinu njene uveljavitve.

Poglejmo na primer, če ne bi prišlo do spremenitve paritete dinarja in odnosov v cenah, kaj bi se zgodilo:

— centralizirati bi morali še stotine milijard dinarjev za subvencioniranje izvoza. Od kod ta sredstva? Iz naših dajatev in obveznosti;

— prišlo bi do še močnejšega pritiska na uvoz in povečanje primanjkljaja plačilne bilance.

KAKO SMO LETOVALI

Čeprav še niso vsi člani našega kolektiva izkoristili rednega dopusta, vendarle lahko že zdaj povemo nekaj ugotovitev, kakšna so mnenja o organizaciji in izbiri krajev letovanja.

Kot vsako leto so naši letovalci lahko izbrali eno od treh možnih za svoj odih: Vodice pri Sibeniku, Crikvenico in dom na Pokljuki.

Veliko število naših letovalcev, ki so svoj odih preživeli v Vodicah, kaže, da smo imeli letos srečnejšo roko pri izbiri kraja. Ko smo o problematiki letovanja v letošnjem letu povprašali tov. Zigančeva, nam je povedal, da večjih pritožb iz Vodic ni bilo. Razumljivo, da je bilo nekaj pripomb, med njimi tudi utemeljene. Te bomo skušali odpraviti v prihodnjem letu. Namreč prav zaradi ugodnosti letovanja v Vodicah bomo tudi v prihodnjem letu organizirali letovanje v tem kraju.

Nekaj več ugovorov je bilo v letošnjem letu na pogoje letovanja

in v Crikvenici, vendar še zdaleč ne toliko kot v lanskem letu. Po vsem sodeč so posamezne skupine ali bile preveč zahtevne ali pa so letovali v času, ko je bila preskrba z živili težja. V prihodnjem letu, ko bodo ukinjene ugodnosti s K-15, bo postalo letovanje v našem domu v Crikvenici veliko bolj ugodno. V poletni sezoni vozi v Crikvenico vsak dan šest avtobusov iz gorenjskega področja. Torej prevoz v ta letoviški kraj bo še nadalje cenen in ugoden.

Po drugi strani pa so nam v razgovoru na občinski skupščini v Crikvenici zagotovili, da v bližnji prihodnosti nameravajo odpreti celo vrsto novih objektov od kulturnih in zabavnih do vseh drugih oblik, ki bodo nudile domaćim in tujim letovalcem obilo možnosti tudi za fizično rekreacijo. Tudi finančna realizacija v Crikvenici je zadovoljiva, saj kaže, da bomo z njenim dohodkom lahko krili izgubo v Vodicah.

Vse kaže (po zadnjih poročilih), da tudi oktobrskega plana ne bomo mogli izvršiti, največ zaradi objektivnih vzrokov (pomanjkanja delovne sile in kapacitet pri brizganju avtozračnic, pomanjkanje surovin). Do konca leta imamo po delovnem koledarju še 71 dni, en dan pa nam še manjka in ga bomo morali vzeti od treh prostih na koncu leta. V novembru bomo morali narediti 49 ton izdelkov na dan.

— primanjkljaj železnice bi znašal 80 do 90 milijard din. V ta namen smo mi (v »Savi«) doslej odvajali 1,5% ali približno 30 milijonov din od bruto OD.

— elektrogospodarstvo bi imelo še nadalje 20 do 25 milijard din izgube;

— premogovniki bi še naprej poslovali na meji rentabilnosti;

— v turizmu bi se zaradi ne-realnega kurza razvil nedovoljeno trgovanje in privatni kliring.

Skratka, velik del gospodarstva bi tudi vnaprej poslovalo z velikimi izgubami ali bilo na meji rentabilnosti. Za kritje teh izgub in za subvencioniranje izvoza bi morala državna uprava vnesti nove davke, s čimer bi zbrala 200 milijard din.

V juniju in juliju se je zbralo v Beogradu veliko število strokovnjakov in poslovnih ljudi iz vse Jugoslavije, ki so bili angažirani v številnih komisijah in grupah in razpravljali o predloženih spremembah v okviru gospodarske zbornice.

V času priprav za uveljavitev gospodarske reforme pa v Beogradu ni »romalo« samo veliko število strokovnjakov, temveč tudi veliko advokatov — posameznih podjetij in področij ter emisarjev, ki so hoteli vplivati na to, da bi izbrili boljši položaj za svoja podjetja ali področja.

Kako daleč je to šlo, nazorno kaže primer nekega direktorja velikega podjetja. Direktor je odločno zahteval od predstavnika državne uprave, da onemogoči razvoj drugih, njemu konkurenčnih podjetij, »ker so odvečna«.

»Potrebno bo vsaj pet let, da bi sprejeta reforma začela kazati prve resne rezultate, če bomo imeli moči, da vztrajamo na njeni dosledni uveljavitvi«, je dejal neki naš znani ekonomist.

JOZE STULAR

ŠE	IME IN PRIIMEK	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	MARKOVIČ JOŽE		0			0	1	1	1			0	1	1	0	1/2		1	1	0	
2	JUGOVIČ ROMAN	1		1	1				0			1	1								
3	BUKOUŠEK JOŽE		0			0							1					0	0		
4	ROBAR JANEZ		0			0						0					1				
5	GAZVODA VID	1		1	1		1	1	1		1	1	0	0			1	0	1		
6	MARVO JANEZ	0				0						0	0		0	1	0	0			
7	JERVIČ	0				0						0	0	0			0	0			
8	ZRINSKI ŠTEFAN	0	1			0								1					0		
9	STANEŠIČ ULADO																				
10	LAHOVŠEK STANE				1	0						0	1/2	1/2				0	1		
11	BEGOVIČ FADIL																				
12	PINTAR MIRKO	1	0			0	1					1	1					0	1		
13	REBOLD ANTON	0	0			1	1	1				1/2	0						0		
14	HABE CIRIL	1															1				
15	POŽAR MIRKO	1/2					1	1						1					1		
16	SNEDIČ PETER					0	0											0	0		
17	KUZNIK JOŽE				0									0							
18	VREG ZUONKO	0	1		1	1					1	1			1			1	1		
19	GORENE JUSTIN	0										1	1					0			
20	JAKOBČIČ ALOJZ	1	1		0	1	1	1			0	0	1	1		0	1		0		

NAŠI ŠAHISTI MED SEBOJ — ZA PRVAKA TOVARNE

Šahovska sekcija tovarne je v septembru organizirala turnir za prvaka tovarne.

Odziv na razpis je bil v primerjavi s prejšnjimi turnirji zelo velik, kar je dokaz, da je ta popularna igra tudi v naši tovarni precej priljubljena.

V torek, 28. septembra, smo se prvič zbrali šahisti, ki smo imeli namen tekmovali. Pogovorili smo se o pravilih igranja, tekmovalnih dnevih in določili datum zaključka turnirja. Tekmovalni dnevi so ponedeljki in srede od 15. ure dalje. Zaključek turnirja pa naj bi bil torek, 7. december.

Do sedaj bi morali odigrati 7 kol, vendar pa so nekateri že

precej naprej, drugi pa so komaj pričeli s tekmovaljem (glej tabelo!)

Glavni favorit za osvojitev prvega mesta je vsekakor Ciril Habe. Trenutno še ne vemo, v kakšni formi je, ker je s tekmovaljem šele pričel. Ostali kandidati za sam vrh pa imajo že kakšen nepričakovan poraz. Tako je Vreg precej nepričakovano, a zaslužno izgubil s Markovičem, Gazvoda pa še bolj nepričakovano s Pintarjem in Reboljem. Kandidati za gornji del lestvice so za-

enkrat po do zdaj odigranih igrah: Jugovič, Požar, Markovič, Jakobčič in Gorenc. Do zaključka pa je še daleč in bo gotovo prišlo še do nepričakovanih rezultatov. Za ostale tekmovalce ne moremo dati bolj določeno uvrstitev, ker nekateri tekmujejo prvič, pozna pa se skoraj vsem, da imajo premalo izkušenj. O nadaljnjem poteku tekmovalstevilki časopisa. Trenutno stanje turnirja pa kaže tabela.

VID GAZVODA

Ročni gasilski aparati

Ročni gasilni aparati so lahko prenosne gasilne naprave, ki niso težje od 18 kg. Nekateri so celo še lažji. Ti aparati se namestijo kot požarno-zaščitna sredstva v podjetju, s katerimi gasimo manjše nastale požare ali pa požar vsaj omejimo.

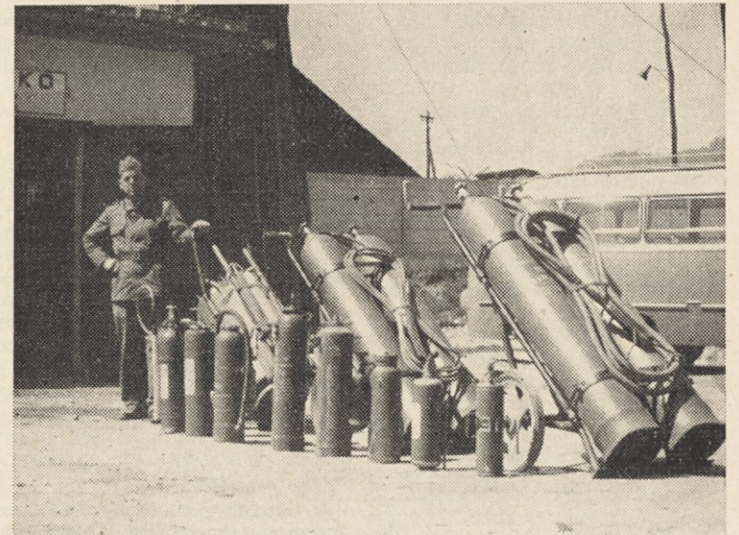
Gasilno sredstvo dobimo iz aparata na osnovi pritiska, ki se v njem stalno nahaja, ali pa se napravi kemijskim potom v aparatu, dočim imajo nekateri aparati tudi napravo za mehanski princip. Izdelava ročnih gasilnih aparatov mora biti taka, da izključi vsako možnost, ki bi utegnila škodovati ob delovanju na osebo, ki aparat uporablja. S takšnimi aparati največkrat delajo ljudje, ki nimajo posebnega znanja o gasilstvu.

Ročni gasilni aparati se uporabljajo že več desetletij in so se najprej pojavili v tehnično bolj razvitih državah. Zanimiv je podatek iz Francije, ki pravi, da sta Porieu Charlier in Vigman izumila prvi take vrste ročni gasilni aparat za mokro gašenje leta 1864 in sta ga imenovala »Extimentez«. To ime sta verjetno vzela iz latinskega glagola »extingenre«, kar pomeni gasiti. Aparat je bil narejen iz plo-

čevinaste posode v obliki cilindra, napolnjenega z vodo in druge posode s sodo bikarbono. Ker je kislina močno delovala na sodo bikarbono, se je počasi razvijal plin — ogljikov dioksid, ki je vodo iz aparata stiskal na ogenj. Seveda to ni bilo najbolje, ker se je ogljikov dioksid pojavil že med samim polnjenjem in ga potem za samo gašenje ni bilo dosti. Kljub temu gre izumiteljem za sluga za dane smernice, ker se še danes izdelujejo gasilni aparati na mokro gašenje, in sicer na istem principu ustvarjenega pritiska.

Tudi v naši državi so že pred drugo svetovno vojno izdelovali nekatere izmed ročnih gasilnih aparatov. Takšna tovarna je bila v Zagrebu pod znamko »Pastor«. Poleg teh pa so se pri nas pojavili še drugi gasilni aparati različnih znamk, ki so bili uvoženi iz raznih tavnih in inozemstva, povečini so bili iz Nemčije.

Ta raznovrstnost aparatov pa se pri nas ni dobro obnesla kljub temu, da so bili aparati dobri. Temu je bilo krivo predvsem to, da ni bilo vedno na zalogi dovolj polnil za te in je bilo treba polnila uvažati. Da bi se izognili tej

Prekinili smo s starimi tradicijami

V nedeljo, 10. oktobra je odbor PIGD naše tovarne s finančno pomočjo sindikalne podružnice organiziral za svoje člane izlet v neznano.

Namen izleta je bil predvsem rekreativnega in poučnega značaja, zato je organizator pravočasno spremenil prvotno zamisel, po kateri naj bi obiskali tudi Goriška brda. Namesto teh pa bi obiskali razgledno turistično postojanko »Kekec« v Novi Gorici.

Dobro razpoloženi in po tovarišču Petriču — poklicnem gasilcu — že seznanjeni o »smeri v neznano« smo ob 6.15 uri krenili iz Kranja proti Jesenicam.

Lepo in sončno jesensko jutro je še posebej dajalo svoj prispevek k dobremu razpoloženju. Toda naenkrat je sodelavec, ki je sedel na zadnjem delu avtobusa, javil, da se izpod sedeža nekaj kad, da nekaj ni v redu. Brez panike je šofer kranjskega »Avtoprometa« ustavil in odšel — ostali pa za njim — iz avtobusa ugotavljat, kaj se godi. Že prej se je namreč šofer pritoževal, da ne doseže prave hitrosti. Pogled med osišče zadnjih koles, kjer je tesnilo zračne zavore že gorelo s plamenom, je zadostoval za pojasnilo. Takoj je bil pri roki ročni gasilski aparat, ki pa na vso smolo ni delo-

val. Ker je bila ob cesti stanovanjska hiša, smo takoj dobili vode in z mokro krpo je šoferju, ki je zlezel na blatno cesto pod avtobus, uspelo ogenj pogasiti.

Prvi redni postanek smo imeli šele v Kranjski gori, kjer se je šofer oskrbel z gorivom, mi pa z »razkužilom«.

Naslednji postanek smo imeli na Vršču. Tu smo se okrepčali, globoko nadihali gorskega zraka in napasli oči ob krasotah naših gor.

Z Vršča smo se po mnogih ovinkih nad strmimi pobočji odpeljali do izvira Soče. Vsa okolica in sam izvir je veličastno vplival na vse člane izleta in tako še povečal edinstveni užitek.

Po nadaljnjem blagem spuščanju skozi vas Trento smo zavili v dolino Koritnice in si tu ogledali samo reko Koritnico, ki se 65 metrov globoko pod mostom prebija in peni skozi sotesko, nato pa še staro avstroogrsko trdnjavo, ki je že za časa Napoleona novega prodiranja v naše kraje zapirala pot v sotesko. Po odhodu iz Luž smo se odpeljali dalje do Bovca, se tu

spet okrepčali in nadaljevali pot do Kobarida.

Do tu je šlo vse lepo, nato pa so se začela razlikovati hotenja nekaj posameznikov, katerim je več do kozarčka, in večine, ki bi pa le radi videli tudi znamenitosti tega kraja kot je spomenik pesniku Simonu Gregorčiču in grobnica italijanskih vojakov, iz prve svetovne vojne, ki je tudi po svoji arhitektonski izvedbi zelo zanimiva.

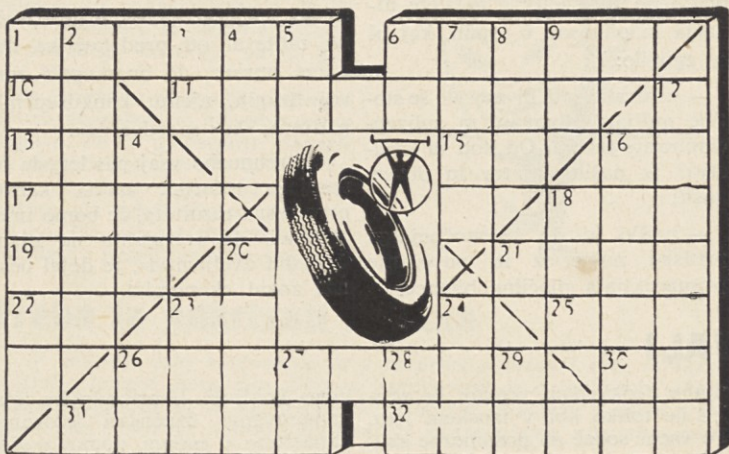
Zmagala je večina in večina si je tudi ogledala oboje ter obenem tudi kraj, kjer je bila italijanska fronta ob Soči v prvi svetovni vojni zlomljena.

Po odhodu iz Kobarida smo se peljali skozi Tolmin, Most na Soči, Idrijo in Ljubljano nazaj v Kranj. Vmes smo imeli še postanek v bližini Zelina in v Idriji, vendar bi omenil le toliko, da se je pokazala slaba stran nekaterih sodelavcev, katerim je še vedno cilj — alkohol, ob tem pa vse ostalo od netovarištva do nekulturnih in apolitičnih izpadov.

Te vrstice sem napisal z namenom, da bi v bodoče organizatorje takih in podobnih izletov vodila predvsem želja po res rekreativnem in kulturnem izpopolnjevanju ter poglobljanju splošne razgledanosti naših članov.

ANTON BOŽIČ

Nagradna križanka

Edo Burnik, naš nekdanji sodelavec, ki se nahaja na osluženju kadrovskega roka v Makedoniji, nam je pred kratkim poslal naslednji sestavek:

Dragi urednik!

Danes sem se namenil, da Vam napišem par vrstic. Najprej vse sodelavke in sodelavce najlepše pozdravljam.

No, meni dnevi še kar hitro minevajo in bom čez nekaj dni imel za seboj že sedem mesecev vojaškega življenja.

Zahvaljujem se Vam za tovarniški časopis »Sava«, ki ga prejmem z veseljem. Vesel sem, da sem seznanjen z Vašimi uspehi in problemi v kolektivu, saj ga prečitam do zadnje vrstice.

Vsem svojim sodelavcem in celotnemu kolektivu želim še mnogo delovnih uspehov.

Vaš nekdanji sodelavec

BURNIK Edvard
V. p. 2151/2
Kavadarci
Makedonija

Vodoravno: 1. fosilna smola rastlinskega izvora, 6. novi predsednik KMP, 10. nada, upanje, 11. predsednik ideološko-kulturne komisije, 13. zadetek pri nogometu, 15. okrajšava za Italijo, 16. priimek, 17. pastirski klic, 18. ime za Črnogorca, 17. plemenitaški naziv (nemško), 21. blagajnik v TK ZM, 22. matematični znak, 23. silicij, 24. šumnik, 25. Garnder, 26. članica TK ZM, 30. avtomobilska oznaka Splita, 31. ponovno izvoljen sekretar TK ZM, 32. odstranjevanje vloge;

Navpično: 1. novi predsednik TK ZM »Sava«, 2. grški lepoteč, 3. TB, 4. avtomobilska oznaka Avstralije, 5. rdeči križ, 6. rimska 105, 7. OSIT, 8. število 9. ekonom (okrajšano), 12. ponočevati, 14. nedelaven, 16. naša sodelavka (Jožica), 18. obdobje, 20. splet cvetja ali las, 23. jedro sredina, 24. SIU, 26. vojni odsek, 27. ploskovna mera 28. Novi Sad, 29. avtomobilska oznaka za Kruševac.

Za pravilne rešitve križank so pripravljene tri nagrade: prva 2.000 din in dve po 1.000 din. Rok oddaje je do 13. novembra pri dežurnih vratarjih ali v pisarni informiranja.

Dragi Edo!

Hvala za pozdrave. Veseli nas, da prejemate tovarniški list z veseljem in ga prebiraš. Sicer pa je sedem mesecev vojaškega življenja že kar lepa dobra in Ti bo kmalu minil čas, ko se vrneš med svoje sodelavce.

Oglasi se še kaj!

Urednik

Nikoli v nedeljo

Dobro jutro, Janez! Danes si pa zgodaj vstal.

— Res je!

— Kam pa se ti tako mudi?

— Spat!

— Malo prej si pa rekel, da si komaj vstal!

— Že, ampak iz jarka.

Glej no, Boris, ti si postal že cel dečko. Kmalu boš tak kot ata.

— Ja, tega se tudi mama boji.

Petrova žena je rodila dvojčka in Peter, ves srečen, je brzojavil tašči:

— Pravkar dvojčki, stop, jutri več!

nevšečnosti, smo pri nas takoj po vojni začeli s tipizacijo, to je s tipizirano izdelavo ročnih gasilskih aparatov, ki jih je izdala zvezna komisija za standardizacijo naše države.

Pri nas so tipizirana naslednji ročni gasilni aparati:

— aparat za gašenje z vodo VHT 14

— aparat za gašenje s peno P-H-T 15

— aparat za soko in gasilni prah s T 16

— aparat za gašenje s snegom »GO2« T 17

— aparat za gašenje s tetrakloroglijkom T 18

Vsi ostali zastareli tipi ročnih gasilnih aparatov, to je izven tipizacije, se opuščajo oziroma se odstranjujejo iz uporabe.

IVAN PETRIČ
poklicni gasilec